

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ คือ

เพื่อศึกษาสภาพเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้กับนักเรียนในโรงเรียนชยานุกิจพิทยาคม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนที่กำลังอยู่ในโรงเรียนชยานุกิจพิทยาคม อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยมีขั้นตอนของการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู - อาจารย์ โรงเรียนชยานุกิจพิทยาคม โดยการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แล้วนำผลของการศึกษามาสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมให้กับนักเรียนในโรงเรียนชยานุกิจพิทยาคมให้ดีขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู - อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากผู้ปกครองและครู - อาจารย์ ทั้ง 41 คน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ประจำ บ่อย ๆ บางครั้ง เล็กน้อย ไม่เคย ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนน 5, 4, 3, 2, 1, ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบก่อน และหลังกิจกรรมเสริมเป็นรายชื่อ พบว่า ก่อนดำเนินการกิจกรรมเสริมนั้น ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านยาเสพติดให้โทษ รองลงมาคือ ด้านความประหยัดและอดออม ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านรู้จักสิทธิและหน้าที่ ด้านมีจิตสำนึกในความเป็นคนไทย ด้านการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านการเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมไทย ตามลำดับและระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

หลังจากดำเนินกิจกรรมเสริมแล้ว พบว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดีขึ้นตามลำดับ คือ ด้านความมีจิตสำนึกในความเป็นคนไทย รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรู้จักเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านความเสียสละ ด้านการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการรู้จักการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านความประหยัดและอดออม และด้านการประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรมตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่น้อยที่สุด คือ ด้านยาเสพติดให้โทษ เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t -test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนชยานุกิจพิทยาคมมีขั้นตอนดังนี้ คือ ศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 15 ด้านและนำมากระดับของพฤติกรรมมากำหนดกิจกรรมเสริมซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ 1 คือ การเข้าค่ายจริยธรรม ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้คือ การรายงานตัว การฝากตัวเป็นศิษย์ ธรรมเนียมันทนาการ การทำวัตรสวดมนต์ การนั่งสมาธิ ฯลฯ กิจกรรมที่ 2 คือการอบรมให้ความรู้ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้คือ การให้ความรู้หน้าเสาธงเสียงตามสายและอบรมวันสวดมนต์ประจำสัปดาห์ กิจกรรมที่ 3 คือ กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน มีวิธีการดำเนินงานดังนี้คือ ประชุมนักเรียนที่เป็นผู้ตักเตือนนักเรียนกลุ่มที่ใช้กิจกรรมเสริม ชี้แจงถึงวิธีการตักเตือนอย่างเหมาะสม โดยใช้ชื่อ วิธีการว่า คู่หูคู่ใจ กิจกรรมที่ 4 คือ เยี่ยมพบปะผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มที่ใช้กิจกรรมเสริมโดยพูดคุยสอบถามปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ แจกและชี้แจงการกรอกแบบสอบถามรวมทั้งการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง กิจกรรมที่ 5 คือ กิจกรรมพัฒนาตนเอง มีวิธีการดำเนินงานดังนี้คือ ศึกษาเอกสาร อบรมนอกสถานศึกษา ทัศนศึกษาแหล่งธรรม ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมที่ 6 คือ กิจกรรมเชิดชูเกียรตินักเรียนดี มีวิธีการดำเนินงานดังนี้คือ จัดทำทะเบียนนักเรียนดี คัดเลือกคนดีศรีชยานุกิจ และประกาศนักเรียนดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญและค้นพบจากการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามรูปแบบของผู้วิจัย จำนวน 30 คน ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมเสริมแล้วพบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู - อาจารย์เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครบทุกด้านที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เน้นการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม บทบาทสมมติเพื่อนเตือนเพื่อน การจัดค่ายจริยธรรม และการเยี่ยมพบปะผู้ปกครองทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ก่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางแนวความคิดและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวนา ไพศาลสุขสมบูรณ์ (2535) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความขยันหมั่นเพียรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความประหยัดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ พัชรา บุญเล่า ((2538 : 78 - 79) พบว่านักเรียนที่เข้าค่ายจริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ภายหลังจากทดลองมีจริยธรรมทางด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ การพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละ แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าค่ายจริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ภายหลังจากทดลอง 1 สัปดาห์ 1 เดือน และ 3 เดือน มีจริยธรรมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาที่คะแนนจริยธรรมพบว่า นักเรียนที่เข้าค่ายจริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ทั้งกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ มีคะแนนจริยธรรมเพิ่มขึ้นทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ การพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 1 เดือน และ 3 เดือน ทั้ง 3 กลุ่ม รุ่งนภา จอนเจดสิน (2539) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความกล้า ความสุภาพอ่อนน้อม มีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับพอใช้ 3 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย การ

ตรงต่อเวลา นักเรียนที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมมากและนักเรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่มาก มีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับมาก 3 ด้านเหมือนกัน คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความกล้า มีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับพอใช้ในด้านการมีวินัย การตรงต่อเวลา ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์และความสุภาพอ่อนน้อม นักเรียนที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมมาก มีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับมาก แต่นักเรียนที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมไม่มาก มีการปฏิบัติตนทางจริยธรรมในระดับพอใช้

สำหรับรูปแบบของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยเสนอนั้นมีผลจากการใช้กิจกรรมเสริมที่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพิศ จันทบุตตร (2544 : 52) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมแทรกแซงที่ประกอบด้วยการอบรมให้ความรู้ การประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมค่ายจริยธรรม กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน เยี่ยมครอบครัวและพบปะผู้ปกครอง เป็นวิธีการที่ทำให้เยาวชนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นและมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละ ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความประหยัดและอดออม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีจิตสำนึกในความเป็นคนไทย ด้านการเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และด้านความซื่อสัตย์ ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป ผลของการจัดกิจกรรมเสริมของการวิจัยครั้งนี้ซึ่งประกอบด้วย การอบรมให้ความรู้ การจัดกิจกรรมค่ายจริยธรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน และการเยี่ยมครอบครัว พบปะผู้ปกครอง เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีขึ้น จึงสรุปได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมที่เหมาะสม สามารถนำไปปรับปรุงและแก้ไขวิธีดำเนินการเพื่อใช้ในโรงเรียน ชยานุกิจพิทยาคมในปีการศึกษาต่อ ๆ ไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมหรืออบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้จะให้ความรู้ด้านหลักการตามหลักวิชาการแล้วควรมีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วย

2. ควรจัดให้มีการประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนเป็นประจำทุกปี เพื่อจะได้มาซึ่งวิธีการที่ดีและเหมาะสมในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนให้มีการประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

3. ควรส่งเสริมให้มีการสอนโดยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในโรงเรียน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงจริยธรรมได้มากกว่าการสอนที่ครูใช้ในโรงเรียนทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวกับลักษณะทางจิตด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา ภาษา และบุคลิกภาพที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในชั้นสูงขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยที่นำสถานการณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ด้วยเพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสรู้จักและเข้าใจบทบาทเหมือนกับเป็นปัญหาของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อปลูกฝังจริยธรรมกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง